

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1652-1663**

C. 11. De Missæ Defectibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80513](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80513)

Seccio I. De Eucharistiâ, Problemata. 105

levis, mortalis aut venialis. Venialiter dixerim
 quod peccato qui Missam priuatam ita submisit dicit:
 ut ab adstantibus percipi nequeat: vel qui di-
 cit alta voce, quae seceret sunt profertenda. Ca-
 ter. & Nauar. quos sequitur Sanch. in *Consl.* l. 7.
 cap. 2. dub. 8. num. 6. Si quis omittat Gloria vel
 Credo, quando dicenda sunt, veniale solum erit.
 Quia tunc non mutilatur Missa propriè quate-
 nus sacra est actio, cum integra fiat aliis diebus
 sine verbis illis. Idem est si quis dicat Gloria,
 vel Credo, quando non sunt dicenda. Omittere
 unum vel alterum verbum Kyrieleson, vel quid
 simile; aut vnam, vel alteram actionem, videli-
 cet crucem aliquam, vel manuum eleuationem,
 veniale piculum est. Omittere autem Oratio-
 nem principalem Missae, mortale erit. Quia
 pars Missae principalis. Card. de Lugo d. 20.
 num. 104. Diana par. 5. tract. 5. resol. 45. Non
 erit mortale post Epistolam Graduale omittere.
 Diana citat. resol. 63. Omittere Epistolam, vel
 Euangelium, vel Oblationem graue peccatum
 est. Quia grauis materia. Suar. dist. 83. sect. 2.
 Filliuc. tract. 5. n. 155. Auerla *quest.* 11. sect. 12.
 §. Quare.

140 Si quid omisum fuit in Missa quod ad sub-
 stantiam sacrificij pertineat, repetendum est à
 celebrante, qui deinceps reliqua per ordinem
 prosequatur. Si verò non pertineat ad substantiam
 sacrificij, regulariter non est repetendum:
 nec commodè repeti poterit. Quia ordine se-
 melinuero verba, vel actiones extra proprium
 locum non rectè cohaerebunt. Suar. d. 83. sect. 2.
 Syluest. Missa 1. quest. 3. Petr. de Ledel. tom. 1.
 sum. tract. de Euchar. cap. 24. concl. 5. Marchant.
 de Sacram. tract. 4. cap. 5. q. 4. Diana p. 5. tract. 5.
 resol. 45.

141 Debet Sacerdos sicut non omittere, sic nihil
 addere Missae. Quia Pius V. in *Bulla Missalis*,
 & Trident. sess. 22. cap. de seruand. districte præ-
 ciunt, ne preces, vel ritus addantur. At sicut
 omisso, sic additio secundum materiam grauita-
 tem, aut leuitatem erit mortale, vel veniale pec-
 catum. Verum si Sacerdos nihil intendens ad-
 dere sacrificio, solum ut priuata persona seceret
 priuatam aliquam deuotionem interponat, haud
 directè contra præceptum delinquit. Suar. d. 83.
 sect. 2. Filliuc. tract. 5. num. 156. Nauis q. 83.
 art. 4. dub. 2. Bonac. d. 4. q. vlt. punct. 10. num. 19.
 Henriq. lib. 9. c. 30. n. 4.

142 Licetne in Missa ritus aliquos immutare? Mi-
 nimè. Quia tam Bulla Pij V. quam Trident.
 sess. 22. decreto de seruand. districte prohibent
 quamlibet mutationem. Vnde colligo graue
 esse peccatum quidquam in ritibus, vel in ver-
 bis Missae immutare: quamuis possit per inad-
 uertentiam, vel ex leuitate materiae leue reddi.
 Declaratio Cardinal. asserit, peccare mortaliter
 Religiosos omittentes in Canone nomen Epis-
 copi localis, & eius loco ponentes Regularem
 Prelatum. Quia ad vnguem Missale seruand.
 est. Manuel in sum. tom. 4. cap. 5. 1. num. 13.
 Millalob. tom. 1. tract. 8. diffie. 31. n. 3. Diana p. 2.
 tract. 14. resol. 40. Similiter peccaret grauius,
 qui notabiliter deformitate Missae partes inueter-
 ret, vel incipiens ab Euangelio, postea introitum
 dicturus: vel coniungeret Euangelium Paschae
 cum Epistola defunctorum: vel similem gere-
 ret mutationem. Quia verè grauis esset. Levis
 verò mutatio censetur, si quis ex Missis positis
 in communi Martyrium, relinqueret illam,

quae pro quodam Martyre designatur, & aliam
 assumeret; aut loco vnius Euangelij, diceret
 aliud. Auerla *quest.* 11. sect. 12. §. Nono ruy-
 su.

Quando Bulla beatificationis Diui alicuius
 exprimit, ut personae designatae tantum possint
 dicere Missam de tali Beato, nullus alius potest.
 Quia sic decretum Congregationis Rituum af-
 fixum Missali praescribit. Barbosa de Offic. Pae-
 schi c. 11. num. 34. & alij: si tamen in Bulla par-
 ticula Tantum non apponatur, vel alia similis,
 valde probabile reputarim, posse Sacerdotes
 alios dicere talis Beati Missam, perentibus qui-
 dem illis, quibus talis facultas fuit concessa.
 Quia ex Regula 27. Iuris in 6. qui facit per alium
 perinde est ac si faceret per se ipsum. Granad.
 2. 2. controu. 1. tract. 7. d. 4. sect. 2. De quo Pro-
 blema institutum sect. 2. Quoties autem Bulla
 beatificationis limitat tempus, quod designat
 faciendo sacro de tali Beato (ut fere semper de-
 signare solet, ac limitare) non potest dici Missa
 talis Beati nisi tali die, vel tempore, ita ut si con-
 cedatur dies obitus, non possit dici, per Octa-
 uam; si verò Octaua concedatur, non possit dici
 Missa voriua per annum etiam à designatis in
 Bulla. Quia conceditur illa facultas pro tali
 tempore non ultra iuxta concedentis intentio-
 nem in Bulla significatam. Granad. citat.

Missae solennis decantari non potest regula-
 riter ante decantatum in choro Matutinum, Missa solem-
 nis etiam Primam sine graui culpa. Quia in
 hoc officio publico valde est necessarium, ut
 Horae Canonicae suis definitis temporibus di-
 cantur: & bonum Ecclesiae regimen postulat, ut
 hic publicus Dei cultus debito ordine praestetur.
 Quem quidem sine causa legitima notabiliter
 inuerrere contra receptum morem graue erit
 peccatum. Hoc tamen intelligo de illis Eccle-
 siis, in quibus est obligatio canendi diuinum of-
 ficiu in choro. Nam ubi non datur talis obli-
 gatio, dici potest Missa solennis sine prauiua
 Horarum in choro decantatione. Quia neque
 Officiu in choro decantatum & Missa solem-
 nis habent inter se necessariam connexionem.
 Intellego etiam, nisi subsit grauis causa, qua po-
 sita, & scandalo cessante, poterit interdum in
 Ecclesiis etiam obligatis ad canendas Horas in
 choro, dici Missa solennis sine prauiuo Matuti-
 ni, aut Primae cantu. Suar. dist. 82. sectio 1.
 Fagund. prac. 1. libr. 3. capite 17. numero 21.
 & 30.

CAPVT XI.

De Missae Defectibus.

LI defectus substantiales vocan-
 tur, qui contingunt in rebus vel es-
 sentialibus sacrificio, vel ita proxi-
 mos essentiae, ut saltem pertineant
 ad sacrificij perfectionem & consummationem:
 & hi vel accidunt ante consecrationem, vel
 post illam. Alij vocantur accidentales, quia
 contingunt in rebus accidentalibus omni-
 no. Regulam generalem expono. Si de-
 fectus essentialis in materia vel forma commis-
 sum sit, ille omnino supplendus, ne sacrificium
 maneat imperfectu: quod est intrinsecè malum
 contra

143

Non potest
 dicere de Be-
 to Missam, ni-
 si ille cui talis
 gratia conce-
 ditur.

144

Missae solem-
 nis decantari
 non potest an-
 te cantatum
 in choro Ma-
 tutinum.

145

De substan-
 tialibus, &
 accidentalibus
 in Missa de-
 fectibus.

ELISCOBAR
 Theod. More
 Tom. II. IV.
 E. IV.

contra diuinum praeceptum perficiendi sacrificium, sicut illius Christus perfici iussit. Quod intelligo, etiam si defectus fuisset voluntarius, & ex malitia Sacerdotis, qui post illum commissum resipiscat. D. Thom. 3. *part. quest. 83. art. 6.* Antonin. Angel. Tabie. Syluest. quos sequitur Bonac. d. 4. *quest. ultim. punct. 10. num. 2.* Henric. cum aliis lib. 9. *cap. 36. & 37.* Suar. d. 85. *sect. 1.*

146

*Quomodo de
sacris sub-
stantiis
occurrendum.*

Si Sacerdos aduertat, hostiam non esse triticam, aut in Calice contineri loco vini, vel aquam, vel acetum, vel similem liquorem: aut materiam appositam non esse certam: debet materiam aliam certam apponere, factaque oblatione, consecrare, sicut Missale praefcribit. Similiter si forma non fuit integrè prolata, etiam quoad illa verba, de quibus dubitant Doctores, an pertineant ad essentiam formae; vel si defuit intentio debita, vel in utraque specie vel in altera: tunc iteranda est consecratio, facta prius oblatione saltem interius, ut Missale docet, quando defectus ante summptionem aduertitur. Si tamen aduertatur post illam, & unica solum species consecranda sit, omnino consecrari debet, ne sacrificium mutiletur. Si tamen utraque sit invalida, nihil de nouo consecrandum est; quia sacrificium fuit nullum subindeque perficere non potest: & cum Sacerdos iam non sit ieiunus, consecrare nequit, ut sumat. Reginal. l. 29. n. 213. D. Thom. & Suar. citati. In utroque autem casu repetenda sunt in rigore verba solum essentialia, ita ut, seclusa Rubrica, possint omitti caetera. Missale verò praecipit, ut Sacerdos iterum faciat oblationem saltem mente conceptam eius speciei, cuius defectum deprehendit, & consequenter consecrationem panis incipiat ab illis verbis: *Qui pridie*: Calicis autem ab illis: *Simili modo*: ac deinceps prosequatur ab eo loco ubi defuit, non repetens intermedia. Si verò defecit in prolatione cuiusdam verbi substantialis formae, non sufficit illud solum repetere, cum hoc non reddat integrum formae sensum, sed totam debet formam repetere. Totum hoc Sacerdos praestet occultè, cautè, decenter, quantum possit, ad scandalum vitandum, aut adstantium admirationem. Quare si dum liquorem haustum è Calice tenet in ore, deprehendit, non esse vinum, non debet eiicere, nam id indecens esset; sed trahere, ac continenter consecrare verum vinum, & sumere. Auerfa de Euchar. *quest. 8. sect. 9. §. Primo quidem.* Henric. lib. 9. c. 36. & 37. Quod si Sacerdos non certo cognoscat, sed solum dubitet de defectu aliquo substantiali circa materiam, vel formam, vel intentionem, debet iterum consecrare, sed sub conditione, si prius non consecravit. Ne tamen admittat facillè tale dubium, sed se prudenter satis, & attentè perpensa, praefertim circa prolationem, & intentionem. Quia regulariter debet existimare, se rectè verba protulisse, & habuisse saltem virtualem intentionem, quamvis postea non satis recorderetur, aut discernat. Auerfa *quest. 11. sect. 16. §. secundo si.* Solec contingere substantialis defectus ex eo quod impediatur summptione Calicis ob venenum ibi appositum, vel ob animalculum illuc cadens, quod causat horrorem, & ad vomitum excitat. Si defectum prauidis ante consecrationem, aliam speciem offerre, ac consecrare debes, priori relicta; si post, debes animal extrahere, & species absolvere, si absque graui incom-

modo facere possis. At si nec tu, neque alius Sacerdos adsit, qui propter venenum sine periculo morali mortis, aut graui aggritudinis, vel propter animal saltem vomitus, sanguinem sumat: alia species vini est apponenda, consecranda, & sumenda, & priores species vini stupa imbibantur, ponantur in sacrario, & postquam sicca fuerint, comburantur, & cineres mittantur in piscinam simul cum cineribus animalis in Calicem excidentis. Idem gerendum est, quando contingit eum Sacramentum, putrefieri, aut ab animali comedi: debent, inquam, comburi, & cineres in piscinam emitti. Quod si miraculosè Hostia vel sanguis euanesceat, aut in aliam formam mutetur, obligatio non est, aliam consecrandi speciem. Quia miraculoso facto censetur Deus sacrificiū illud dimidiatum accepisse. Defectum praeterea experimur contingere ob effusum sanguinem, vel ob hostiam valido vento ablatam. Et quidem si pars aliqua reperitur, hostia vel minima, vel aliquid ex speciebus sanguinis superfuerit: non erit necessarium aliam speciem consecrare, cum perfectum sacrificium fieri possit. Si verò contingat, Calicem omnino profundum, vel hostiam non apparete: consecranda est alia species ob sacrificij integritatem. Porro de profuso sanguine quid agendum, colligo ex Cap. *Si per negligentiam, de consecrat. dist. 2.* & ex Missalis Rubricis. Si cadit in terram, radendus locus, cineres concremandi, & in piscinam emittendi: si vero in tabulam, vel tapetem, sugatur, & radatur: pars autem tapetis, aut cuiuslibet vestis nec benedicta, nec nimis pretiosa scindatur, & combusta, cineres piscinae tradantur: si vero in pallas benedictas excidat, vestesque sacerdotales, sugatur, & tribus vicibus Calice supposito lauetur, & aqua ablutionis absumatur, aut sumatur in piscinam emittenda. Si sanguis Aram attigerit, sumatur, lambatur, & ut poterit, purificetur. Denique poena praefato Cap. imposita non sunt ipso iure lata, sed ferenda: & iam per consuetudinem referuatum est Ordinatio: ut pro qualitate culpae, ac negligentiae poenam imponat. Nauar. *cap. 25. num. 91.* Suar. *dist. 85. sect. 1.* Coninch *quest. 83. art. 6. num. 277.* Valq. ibi. Henric. lib. 9. *cap. 37. num. 4.* Bonac. d. 4. *quest. ultim. punct. 10. n. 5.* Laym. lib. 5. *cap. 7.* Castro Pal. tom. 4. *tract. 22. punct. 10. & alij.*

Verum si defectus accidentalis in verbis, vel actionibus contingat, qualis esset omisso Evangelij, Offertorij, alicuius orationis, Canonis, vel similibus, si multum progressus non es, quando aduertis, debes repetere, si absque graui nota facere potes; regulariter autem non teneris, tum quia vir sine nota fieri potest: tum quia omnia, quae dicuntur, & aguntur in hoc sacrificio, sunt ita inter se connexa, ut si à propriis extrahantur locis, non bene inter se cohareant. D. Thom. 9. *83. art. 6.* Coninch ibi *num. 281.* Suar. *dist. 85. sect. 2.* Bonac. d. 4. *quest. ultim. punct. 10. n. 16.* At si accidentalis defectus in materiam consecrandam obuenerit, vel quia appositus est panis fermentatus, cum azimus esset apponendus, vel quia vinum est nimis acidum, vel non est aqua mixtum: & aduertis defectum ante consecrationem, supplere omnino debes: si autem facta consecratione, defectus prauidetur, tolerandus est, & per poenitentiam, si culpa adfuit, per poenitentiam supplendus. Quod si defectus leuior sit eo quod

147

*Quomodo de
sacris acci-
dentibus in Mis-
sa componen-
dum.*

Sectio I. De Missâ Receptiores sent. 107

vinum sit aliquantulum acidum, vel hostia non facis integra: suppleri debet ante oblationem, si prauideatur; at oblatione facta, dissimulandus est. Suar. d. 85. sect. 2. Ad accidentales defectus pertinet, si hostia cadat in Calicem ita ut frangi non possit: tunc sumi debet simul cum sanguine, tametsi ritus & caeremonie circa illam præscriptæ geri non possint; unde non est noua hostia, nec nouus sanguis consecrandus. D. Thom. q. 83. a. 6. Coninch ibi. n. 282. Henr. lib. 9. c. 37. n. 5. Bonac. d. 4. q. vlt. punct. 10. n. 17. Item pertinet ad accidentales defectus, si vinum congelatum sit. Sed facile hic defectus tolli potest ad mortis Calici panis ardentibus; sed si deficiant, digitis aliquid sanguinis liquefacere poteris, ut sumptio fiat. Suar. dist. 85. sect. 1. Henr. lib. 9. c. 37. n. 5. Bonac. d. 4. q. vlt. punct. 10. n. 18.

Ob nullam causam etiam ob vitandam mortem tibi licitum est sacrificium imperfectum facere. Tibi enim non licet consecrare (v. gr.) panem animo non consecrandi vinum; neque consecrare panem & vinum animo non consumendi utramque speciem. Quia essentia & integritas sacrificij tantæ considerationis est, ut merito debeas bono culibet temporali præferre: nullatenus autem præferres, si ob vitandam mortem velles in vna tantum specie consecrare, vel utraque specie consecrata, utramque non sumere. Sacrificium inceptum nequis sine rationabili causa interrompere. Quia ex præcepto saltem Ecclesiastico lato à Pio V. obligaris Missam vsque ad finem continuò prosequi. Colligitur ex Cap. illud, Cap. Nihil 7. q. 1. Bonac. pluribus relatis d. 4. q. vlt. punct. 10. n. 25. Causæ autem legitimæ, ob quas Missa ante consecrationem, vel consecratione facta, potest interrompi, sunt variae. Et quidem ante consecrationem minores causæ sufficiunt, siquidem vsu receptum est, ob concionem populo habendam, ob Ordines celebrandos, sacrificium interrompi. Profecto ob aduentum Episcopii, Ducis, vel processionis populi, quos decet integrè Missam audire, nec est alius Sacerdos qui celebret, poterit Missa inchoata, si oblatio nondum fuit facta, relinqui, & iterum à principio inchoari. Nauar. cap. 25. num. 86. Henr. lib. 9. c. 30. n. 3. Sa v. Missa. n. 21. Scottia lib. 2. c. 18. Azor. tom. 1. lib. 10. cap. 32. q. 3. Laym. lib. 5. tract. 5. cap. 7. Facta oblatione etiam, ante Canonem inceptum poterit quis inceptam Missam relinquere, si excommunicatus, irregularis, vel non ieiunus existat. Quia potius decet à sacrificio desistere, quam ab irregulari, excommunicato, vel non ieiuno fieri. D. Thom. q. 83. art. 6. & Coninch ibi Henr. lib. 9. cap. 30. num. 5. Imò secluso scandalo, ac graui nota videtur obligatus, à sacrificio desistere. Quia præceptum de sacrificio semel cepto prosequendo, minoris momenti esse videtur, quam negatiuum præceptum prohibens ab excommunicato, irregulari, ac non ieiuno fieri. Secus videor dicendum de Sacerdote, qui alicuius peccati mortalis nondum confessus recordatur; nam esto absque graui nota posset ab incepta Missa desistere, obligatus non esse crediderim. Quia præceptum confessionis præmitte de celebrationi non vrget, cum abest copia Confessarii, & celebratio absque indecentia omitti non potest: sed contritione concepta, poterit Sacerdos Missam prosequi, ut cultus tanto sacrificio debitus obseruetur. Sorus in 4. Esch. & Mend. Theol. Moral. T. III.

dist. 13. q. 2. art. 6. ad 2. Coninch q. 83. a. 6. n. 272. Si ante ceptum Canonem superueniat interdictum speciale, vel cessario, nec habeas priuilegium iauis clausis celebrandi, vel si superueniat interdictum generale, nec permittaris, claudere ianuas, & interdictos excludere: vel si denunciatus excommunicatus nequeat expelli: potes, imo teneris à sacrificio incepto desistere. Quia intentio Ecclesiarum, cum præcipit sacrificium inceptum prosequi, est, cum prosecutio fieri possit, seruatis illius præceptis: secus illis contemptis. Henr. lib. 9. c. 30. n. 5. Porro post ceptum Canonem, quia iam censetur sacrificium quasi substantialiter inchoatum, grauior causa requiritur, ut possis, à sacrificio incepto desistere, tametsi aliquantulum interrompere posses, cum ut propriè necessitati, tum ut alienæ consulas. Quia si grauis morbus, aut necessitas corporis quam sustinere non possis, superueniat, poteris sacrificium imperfectum relinquere, etiam post consecrationem: & morbo, vel necessitate cessante, sacrificium continuare. Quod si morbus eius sit conditionis, ut nequeas per te ipsum sacrificium inchoatum perficere, alius Sacerdos tametsi excommunicatus, vel non ieiunus existat, perficere poterit incipiens ab ea parte, in qua crederis sacrificium reliquisse. Quia esto consecratio facta non sit, adest tamen illius proxima præparatio, quam minus conuenit cassam relinquere, quàm legem ieiunij, aut excommunicationis, quando non adest Sacerdos ieiunus & non excommunicatus, obseruare. Attamen si consecratio facta fuerit, omnes Doctores docent, liberum esse Sacerdoti etiam non ieiuno (si ieiunus non reperiatur) sacrificium perficere. Quia perfectio sacrificij vepote iuris diuini, strictius obligat quolibet Ecclesiastico præcepto, sed an teneatur eo casu Sacerdos sacrificium perficere: non est constans sententia, ideo quæstionem hanc sect. 2. discutiam, Lege interim Azor. tom. 1. l. 10. c. 33. q. 1. Suar. d. 85. sect. 1. Nauar. c. 25. num. 88. Coninch q. 83. art. 6. Denique ut alienæ necessitati maxime spiritali consulas poteris sacrificium, etiam facta consecratione inceptum relinquere, postmodum perficiendum. Quod si roges quænam proximi necessitas sufficiens censeatur ad præfatam interruptionem respondendo, solam necessitatem, quæ dilationem non patitur, recipiendi aliquod Sacramentum ad salutem moraliter necessarium, sufficientem esse, etiam si ex Templo exire debeas, ut ei necessitati succurras. Vnde si infirmus ita sit morti proximus, ut moraliter censeatur expectare non posse sacrificij finem, ut ei Sacramentum necessarium ministraretur: poteris ab Altari discedere, & in domum infirmi pergere, ut ei Sacramentum ministres, omisso precibus & orationibus in Sacramentorum ministratore præscriptis; sed post peractum sacrificium recitandis. Et idem est, si Pœnitentiæ Sacramentum suscipere non posset, posset tamen Eucharistiam, vel Extremam Vnctionem. Quia eo casu Eucharistia, aut Extrema Vnctio est ei infirmo moraliter necessaria. Secus esset, si paulò ante Sacramentum Pœnitentiæ suscepisset agrotus; nam eo casu permitti posset absque Viatico mori, cum moraliter non sit ei ad salutem necessarium. Henr. lib. 9. c. 30. n. 3. Zambran. de Euch. c. 4. dub. 6. n. 5. Laym. lib. 5. tract. 5. c. 7. a. n. 2. Castro Pal. tom. 4. tract. 2. punct. 2. a. n. 2.

K

CAPYT

ESCOBAR
Theol. Moral.
Tom. II. IV.
F. IV.